Statsforvalteren i Agder

Vår dato: 07.11.2025
Vår ref.: 2025/3421
Deres dato:
Deres ref.:

Å ENERGI VANNKRAFT AS

Postboks 603 Lundsiden
4606 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon
Bjørn Stokke, 37 01 75 42

Tillatelse til utfylling i Åseral sør-prosjektet - gnr./bnr. 6/10 i Åseral kommune

Statsforvalteren i Agder gir Å energi vannkraft tillatelse til utfylling i Nåvatn ved gnr./bnr. 6/10 i Åseral kommune. Tiltaket omfatter utfylling av anslagsvis 50 000 m³ over et bunnareal på ca. 8 000 m². Tillatelsen er gitt på visse vilkår etter forurensningsloven § 11.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr på 45 600 kr.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 13.02.2025 om utfylling i Nåvatn, ved gnr./bnr. 6/10 i Åseral kommune, tilleggsopplysninger med rapport fra sedimentanalyser oversendt på e-post den 25.08.2025 samt øvrig korrespondanse i saken.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Å energi vannkraft tillatelse til utfylling av inntil 50 000 m³ steinmasser over et areal på 8 000 m² i Nåvatn ved gnr./bnr. 6/10 i Åseral kommune:

Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato. Vilkår for tillatelsen følger vedlagt.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Å energi vannkraft skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 26.08.2025. Gebyret fastsettes til kr 45 600 (sats 6).

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

2.1 Innhold i søknaden

Å energi vannkraft AS skal bygge ut Åseral sør. Som en del av dette prosjektet skal det etableres riggområde (område T2 på figuren nedenfor) i anleggstiden, som krever utfylling av masser i Nåvatn. I tillegg må det fylles ut masser for å etablere tilkomst langs vestsiden av vannet. Utfyllingsområdet er vist med oransje skravur i figuren nedenfor. Totalt skal det fylles ut ca. 50 000 m^3 over et areal på 8 000 m^2.

Utfyllingen skal gjennomføres med tunnelmasser fra utbyggingen og består dermed av lokale masser. Om berggrunnen skriver Å energi vannkraft i søknaden at denne består av gamle, harde grunnfjellbergarter som gneis og granitt.

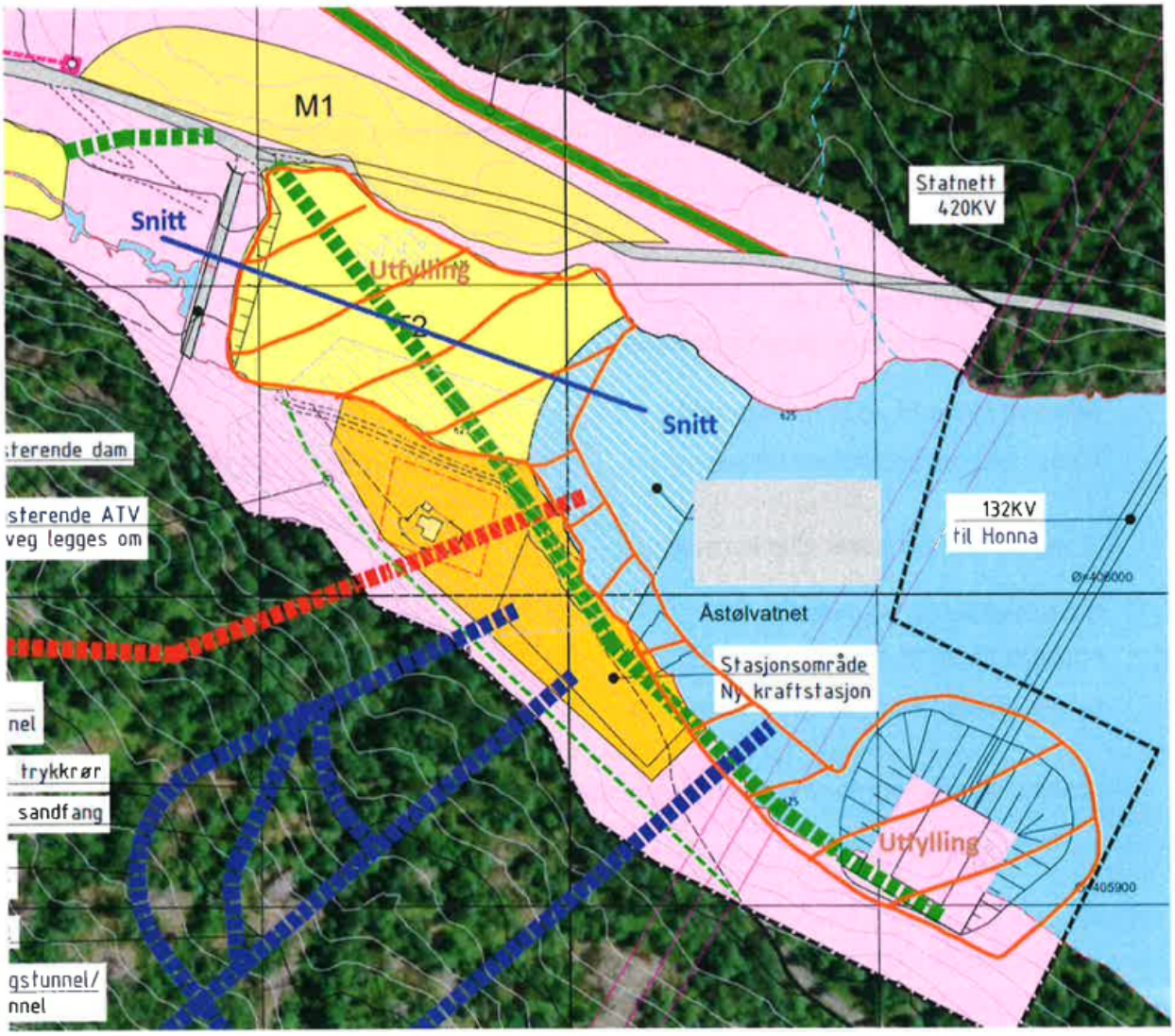

Figur 1 Avgrensning av tiltaksområdet og utfyllingsareal (oransje skravur) i Nåvatn i Åseral kommune (utklipp fra vedlegg til søknaden fra Å energi vannkraft, datert 13.02.2025).

Statsforvalteren ga i brev datert 28.02.2025 Å energi vannkraft AS tillatelse etter forurensningsloven til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med bygging av Øygard kraftverk med

tilhørende tunneler, veganlegg, massedeponier og riggområder. Tillatelsen omfattet ikke utfylling i vann.

Metode for tiltaksgjennomføring
Den omsøkte utfylling vil gjennomføres ved bruk av lastebil/dumper.

Sedimentundersøkelser
Det er tatt sedimentprøver, som er analysert for metaller og organiske miljøgifter, i forbindelse med de omsøkte tiltakene[1]. Det ble tatt prøver ved tre stasjoner i tiltaksområdet. Analyseresultatene viser at konsentrasjonen av alle målte parametere var i tilstandsklasse *svært god* eller *god* i henhold til gjeldende klassifisering av sediment[2]. Sedimentene kan klassifiseres som å være i svært god tilstand for alle de analyserte metallene. For mange av de organiske miljøgiftene er de analyserte verdiene usikre fordi rapporteringsgrensen er høyere enn grenseverdien mellom god og svært god tilstandsklasse, men tilstanden er enten svært god eller god. Sedimentene bestod for det meste av sand og grovere sedimenter. Prøvene inneholdt svært lav andel av silt og leire. I prøve 1, 2 og 3 er andelen silt og leire henholdsvis 4,7 %, 7,7 % og 1,4 %. Innholdet av totalt organisk karbon (TOC) varierer fra 0,7 % til 1,2 %.

Foreslåtte avbøtende tiltak
Å energi vannkraft foreslår å bruke siltgardin under tiltaksgjennomføring.

2.2 Behandling etter annet regelverk

Plan- og bygningsloven og vassdragsreguleringsloven
Ved kgl.res av 03.02.2017 ble det i medhold av vassdragsreguleringsloven gitt tillatelse til bl.a. å bygge Øygard kraftverk.

Vassdragsanlegg med konsesjon etter vassdragslovgivningen er med hjemmel i forskrift om byggesak § 4-3 unntatt fra byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Detaljplanen for miljø og landskap skal imidlertid være avklart i forhold til bestemmelser i kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Klima- og miljødepartementet (daværende Miljøverndepartementet) har i kommentar til plan- og bygningsloven § 19-2 (dispensasjonsvedtaket) konkludert med at vilkåret for å gi dispensasjon alltid vil være til stede for tiltak som har konsesjon etter vannressursloven, vassdragsreguleringsloven eller energiloven.

Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag
I henhold til § 1 andre ledd i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag kreves det ikke tillatelse etter forskriften dersom tiltaket krever konsesjon etter vassdragsreguleringsloven eller vannressursloven.

Vannressursloven
Statsforvalteren i Agder ga i brev datert 28.04.2025 fritak fra vannressursloven § 11 om å opprettholde et naturlig vegetasjonsbelte langs Åstølvatnet (Nåvatnmagasinet) for å gjennomføre de nødvendige anleggsarbeidene i forbindelse med bygging av Øygard kraftverk som en del av Åseralprosjektene.

[1] Abiona AS sitt notat av 22.08.2025 «Dam Åstøl. Analyseresultater fra sedimentprøver».
[2] Miljødirektoratet sin veileder M-608 «Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020».

2.3 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven
Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven
Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-vartilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften
Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.4 FNs bærekraftsmål
FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

3.1 Natur- og rekreasjonsverdier i tiltaksområdet
Utfyllingsområdet ligger innenfor det som er definert som leveområde for villrein i Setesdal-Ryfylke. Ifølge fagrapporten om konsekvensutredningen for naturmiljø Åseralprosjektene, er det områdene sørvest for Langevatn som vurderes som viktige for villrein[3]. Disse lavereliggende områdene er særlig viktige i år med nedising av vinterbeitene i høyereliggende områder. Å energi ønsker å gjennomføre arbeidene primært på sen vår og sommer, og de bør derfor ikke komme vesentlig i konflikt med villreinhensyn.

Det er registrert sensitive arter i området, men vi vurderer at disse ikke vil bli nevneverdig berørt av tiltaket pga. god avstand fra kjente lokaliteter. I Nåvatn finnes aure og kanadisk bekkerøye. Sistnevnte er oppført på fremmedartslista med kategorien *lav risiko* (LO). Den har begrenset invasjonspotensiale og ingen kjent økologisk effekt.

[3] SWECO rapport nr. 145601-6 (2012) «Åseralprosjektene. Konsekvenser for naturmiljø og naturens mangfold.»

3.2 Miljøpåvirkninger og forurensningsfare ved tiltaksgjennomføring

Sediment
Sedimentanalysene viser at konsentrasjonene av miljøgifter i området er lave, og tilsvarer *svært god* eller *god* tilstand. Det er lite silt og leire i sedimentene. Det er likevel en viss andel finstoff, og vi forventer noe partikkelspredning som stammer fra bunnsedimentene som en følge av utfyllingen. Partikkelspredning i seg selv kan være skadelig da høyt innhold av partikler i vann kan endre lysforholdene i vannet og føre til nedslamming av nærliggende områder. I samsvar med tiltakshavers eget forslag stiller vi vilkår om bruk av siltgardin rundt tiltaksområdet, jf. vilkår 3.1. Vi vurderer at det ikke er nødvendig å måle turbiditet (partikkelinnhold) i vannmassene på utsiden av siltgardinen i det aktuelle tilfellet, men vi stiller vilkår om visuell kontroll av partikkelinnhold.

Utfyllingsmasser
Utfyllingsmasser er en potensiell forurensningskilde. I det aktuelle tilfellet planlegger tiltakshaver å benytte tunnelmasser til utfyllingen. Berggrunnen i området består som nevnt ovenfor av harde bergarter. Sprengstein kan inneholde finstoff fra sprengningsarbeid som kan føre til nedslamming av nærliggende områder. Partikler fra sprengstein kan i tillegg et høyere skadepotensial for fisk enn naturlige partikler fordi de kan være skarpere og kan føre til mekaniske skader på vannlevende organismer, særlig på gjellevev hos fisk. Vi forventer ikke at finpartikler av harde bergarter har like stort potensiale til å gi mekaniske skader som bløtere bergarter[4]. Vi stiller likevel vilkår om at tiltakshaver skal vurdere massenes egnethet med hensyn til innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og forringelse av vannmiljøet, jf. vilkår 4.2 i tillatelsen. Det skal ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter.

Ettersom tiltaket er relativt stort, vurderer vi at den totale mengden finstoff kan være stor, og at det er sannsynlig at utfyllingsarbeidene kan føre til spredning av partikler fra sprengstein. Siltgardin som vi stiller krav om, jf. avsnittet ovenfor, vil etter vår vurdering hindre at finmaterialet fra sprengsteinmassene spres utenfor tiltaksområdet, dersom den omslutter hele tiltaksområdet, jf. vilkår 3.1.

En annen problemstilling knyttet til bruk av sprengstein til utfylling i vassdrag er plast i utfyllingsmasser. Sprengstein inneholder normalt store mengder plast i form av plastarmering og/eller tennerledninger, koblingsblokker og foringsrør av plast.[5] Plast brytes i liten grad ned i det akvatiske miljøet, men fragmenteres over tid til små partikler. Vannlevende organismer og fugler kan forveksle plast med mat og få små plastpartikler i seg. Det er derfor viktig at sprengstein som fylles ut i vassdrag, inneholder minst mulig plast. Vi stiller vilkår om mottakskontroll for plast og fjerning av synlig plast før utfylling, jf. vilkår 4.2 til tillatelsen. På grunn av tiltakets størrelse stiller vi i samme vilkår krav om å overvåke spredning av plastavfall under arbeidene. Videre stiller vi krav om oppsamling av plast etter gjennomført utfylling, enten fra vannoverflaten (dersom det ikke brukes elektroniske eller elektriske tennsystemer) og fra bunnen dersom det viser seg at skyteledninger brukt i elektroniske eller elektriske tennsystemer ikke har fulgt med massene ned i fyllingen. Vi vurderer at vilkåret ikke er urimelig og er i samsvar med Miljødirektoratets anbefalinger, jf. fotnote 5.

Sprengstein kan inneholde rester av sprengstoff, som igjen kan inneholde nitrogenforbindelser. Utfylling med sprengstein kan derfor føre til utlekking av nitrogen og gi eutrofieringseffekter (økt mengde planteplankton og alger). Ettersom det i dette tilfellet er ferskvann der det er kjent at fosfor

[4] Statens vegvesens rapporter nr. 389 (2015) «Bergarters potensielle effekter på vannmiljøet ved anleggsarbeider».
[5] Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085 | 2018 «Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø».

som regel er begrensende faktor for plante- og algevekst, og tiltaksområdet ligger i en stor vannforekomst, vurderer vi tilførsel av nitrogenforbindelser ikke vil gi eutrofieringseffekter.

Støy
Anleggsarbeidene kan generere en del støy, både over og under vannoverflaten. Dette kan virke forstyrrende for bl.a. pattedyr, fugl og vannlevende organismer, og redusere verdien av rekreasjon og friluftsliv. Støy kan bære langt avhengig av topografi og vindretning.

Støy og aktivitet under anleggsarbeidet kan føre til at fisk og fugl sannsynligvis vil trekke seg midlertidig unna anleggsområdet mens støyende arbeid pågår, men det vil trolig normalisere seg i løpet av kort tid. Villrein vil trolig ikke oppholde seg i nærheten ved gjennomføringen av utfyllingsarbeidene (se for øvrig vurdering av gjennomføringstidsrom nedenfor). Området er ikke utsatt for menneskeskapt støy i dag. Vi vurderer at støybidraget fra tiltaksgjennomføring i utgangspunktet vil være begrenset. Det er for øvrig trolig andre deler av anleggsarbeidene som vil gi større støybidrag enn selve utfyllingen i vann.

Det er ikke støyømfintlig bebyggelse i nærheten av tiltaksområdet, som kan bli berørt av støy fra utfyllingsarbeidene. Villrein kan bli påvirket av støy fra anleggsarbeidene, men pga. tidspunktet for gjennomføring er det lite trolig at det vil være dyr i området. Det er ikke registrert øvrige viktige naturverdier eller sikrede friluftslivsområder, som kan bli nevneverdig påvirket av støy fra arbeidene. Vi finner på bakgrunn av dette ikke grunn til å fastsette vilkår med støygrenser eller om å begrense arbeidstiden gjennom uka.

3.3 Tidsperiode for tiltaksgjennomføring
En hovedregel er at tiltak i vassdrag og i sjø ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. I vassdrag vil det imidlertid i mange tilfeller være andre hensyn som skal ivaretas enn i sjøen. Dette kan f.eks. være gytetidspunkt for fisk eller hekketidspunkt for sensitive arter, gjerne rovfugl.

Av søknaden framgår det at Å energi ønsker å gjennomføre tiltaket i perioden april 2026 – september 2026. Som nevnt ovenfor ligger tiltaksområdet innenfor det som er definert som leveområde til villrein i det nasjonale villreinområdet Setesdal – Ryfylke. Området er i randsonen av leveområdet, og disse lavereliggende områdene blir primært brukt til vinterbeite i år der det skjer nedising av høyereliggende beiteområder. Det er derfor positivt vintersesongen i stor grad unngås.

Vi kan heller ikke se at det er øvrige viktige naturverdier som vil bli skadelidende av at tiltaket gjennomføres i denne perioden. Ved å gjennomføre tiltaket hovedsakelig i vår- og sommermånedene vil man også trolig i stor grad unngå arbeider i gytetiden til aure. Det er heller ikke viktige friluftslivsområder som kan blir negativt påvirket av gjennomføring i det ønskede tidsrommet. På bakgrunn av dette finner vi å kunne fravike vi hovedregelen i dette konkrete tilfellet, jf. vilkår 2.8.

3.4 Vurdering etter naturmangfoldloven
Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Statsforvalteren har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Naturbase, Artskart og Vann-nett. Vi har

også lagt til grunn rapporter og notater utarbeidet i forbindelse med prosjektet tiltaket er en del av. Ut fra det ovennevnte vurderer vi at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig. Når det gjelder effekter av påvirkningen, er miljøkonsekvenser av tiltak i sediment godt kjent gjennom erfaringer fra lignende tiltak.

Tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Den omsøkte utfyllingen er isolert sett tidsbegrensede engangstiltak. Forutsatt at de gjennomføres i henhold til vilkårene stilt i tillatelsen, vurderer vi at det ikke er sannsynlig at tiltakene vil føre til uakseptabel skade på naturmangfoldet, men vi forventer at tiltakene kan medføre kortvarig forringelse av vannmassene lokalt.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vilkår om siltgardin og oppsamling av plast er eksempler på dette. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det må benyttes den teknologien som gir minst miljøbelastning, jf. vilkår 2.7 i tillatelsen («Best Available Technology»).

3.5 Vurdering etter vannforskriften

Tiltaksområdet ligger i vannforekomsten Nåvatn, registrert med vannområde-ID 022-7657-L i portalen Vann-nett. Nåvatn er registrert som en *sterkt modifisert vannforekomst* (SMVF) Vannforekomsten har per 30.10.2025 *moderat økologisk potensial* basert på forsuringsproblematikk og kraftproduksjon. Tilstanden er basert på data fra en annen representativ vannforekomst, siden det ikke finnes relevante biologiske data fra vannforekomsten. Nåvatn mangler klassifisering av kjemisk tilstand.

I Artskart er det registrert bekkerøye og ørret i vannet. Det er ikke registrert rødlistearter i bunndyrsamfunnene, og det ligger heller ikke inne andre funn i artskart som er relevante for påvirkningen fra tiltaket.

Siden det omsøkte tiltaket er engangstiltak av begrenset omfang og kun berører en liten del av vannforekomsten, vurderer vi at det er rimelig å anta at tiltaket ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomsten i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt den når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriften § 4. Vannforskriften § 12 kommer derfor ikke til anvendelse i det konkrete tilfellet.

3.6 Konklusjon

Det omsøkte tiltaket er engangstiltak og har begrenset varighet og omfang. Statsforvalteren legger i den konkrete saken vekt på formålet til tiltakene og finner grunnlag for å kunne gi tillatelse til tiltakene på vilkår. Det er registrert arter av nasjonal forvaltningsinteresse i selve tiltaksområdet, og det er viktig å begrense negative konsekvenser av de omsøkte tiltakene for nærliggende områder. Vilkårene er stilt for å minimere negative konsekvenser av tiltaket. Forutsatt at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene, mener vi at tiltakene ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger for naturmangfoldet og forringelse av vannforekomsten. I denne sammenheng viser vi særlig til vilkår om avbøtende tiltak under tiltaksgjennomføring og begrenset tidsperiode for tiltaksgjennomføring. Vilkårene er etter vår vurdering ikke urimelige og er i samsvar både med naturmangfoldlovens prinsipper og FNs bærekraftsmål.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 08.10.2025 søknaden om utfylling i Nåvatn samt sedimentanalyser på høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Da vi mottok sedimentprøver oversendte vi disse til de sammen adressatene i brev datert 26.08.2025. Etter dette har vi fått inn to uttalelser. Nedenfor følger en kort oppsummering av uttalelsene.

Agder fylkeskommune, 13.10.2025:
Agder fylkeskommune skriver at de siste fredede kulturminnene ble gravd ut sommeren 2025 av Kulturhistorisk museum i Oslo. Ny vernestatus på samtlige kulturminner innenfor tiltaksområdet har vernestatus *fjernet*, og de har derfor ikke lenger vern etter kulturminneloven. Fylkeskommunen har på bakgrunn av dette ikke merknader til tiltaket i forhold til arkeologiske kulturminner. De minner om at fylkeskommunen skal kontaktes og arbeidene stanses dersom det likevel, mot formodning blir oppdaget flere kulturminner. Kontaktperson er Joakim Wintervoll med e-postadresse: Joakim.Wintervoll@agderfk.no. Tiltakshaver plikter å underrette den som utfører arbeidene om dette, men står selv ansvarlig for at det blir overholdt, jf. kulturminneloven § 8.

Norsk maritimt museum, 21.10.2025:
Museet skriver at det er flere funn av bosetningsområder fra steinbrukende tid i erosjonssonen, men disse er utgravd og fjernet. De har derfor ikke merknader til tiltaket.

5 Endring og omgjøring

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført. Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Å energi vannkraft, er ansvarlig for at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltaket finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

7 Klagerett

Å energi vannkraft og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

Vi kunngjør vedtaket på hjemmesidene våre.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder
Miljøvernavdelingen

Bjørn Stokke
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
1 Vilkår til tillatelsen utfylling i Nåvatn

Kopi til:

Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091, Majorstuen	0301	OSLO
Norsk Maritimt Museum	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
Åseral kommune	Gardsvegen 68	4540	ÅSERAL
Stig Alfred Eikeland	Bilandsveien 12	4550	Farsund
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV AGDER	c/o DNT Sør Gyldenløves gate 2	4611	KRISTIANSAND S
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

Vilkår til tillatelse til utfylling i Åseral sør-prosjektet - gnr./bnr. 6/10 i Åseral kommune

1 Tillatelsens ramme og varighet

1.1 Tillatelsen omfatter utfylling av inntil 50 000 m^3 steinmasser over et areal på ca. 8 000 m^2 i Nåvatn ved gnr./bnr. 6/10 i Åseral kommune.

Bunnarealet som blir berørt av utfyllingen, må ikke overskride areal avgrenset på kart i figur 1 i vedtaksbrevet. Tiltakshaver må kunne dokumentere dette i sluttrapporten.

1.2 Tillatelsen gjelder i to år fra og med vedtaksdato.

2 Generelle vilkår

2.1 Å energi vannkraft AS (heretter Å energi) er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene i vannet, om gjeldende vilkår og restriksjoner som er lagt på arbeidet. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltakene er avsluttet.

2.2 Før oppstart av arbeidene skal Å energi etablere en beredskapsplan som skal gjennomføres hvis det viser seg at arbeidene medfører akutt forurensning. Beredskapsplanen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltakene til enhver tid representerer.

2.3 Minimum én uke før oppstart av arbeidene i vannet skal Å energi gi beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart og hvem som er ansvarlig entreprenør. Oppstartsmelding sendes på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no og merkes med saksnummer 2025/3421. Å energi skal også varsle Statsforvalteren når arbeidene er avsluttet.

Statsforvalteren kan føre tilsyn under arbeidene.

2.4 Å energi plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen.

Å energi plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

2.5 Arbeidene skal utføres på en slik måte at det i minst mulig grad medfører partikkelspredning og volder tilslamming av vannmasser og strandområder. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltakene kan berøre miljøet negativt.

2.6 Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.

2.7 Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

2.8 Arbeidene skal gjennomføres i perioden fra og med april til og med september.

3 Avbøtende tiltak

3.1 Siltgardin skal brukes under gjennomføring av utfyllingsarbeidene i vann. Den skal omsluttet hele tiltaksområdet og kontrolleres for funksjon.

Siltgardinen skal ikke fjernes før arbeidene er avsluttet. Siltgardinen skal fjernes slik at eventuelle partikler som har festet seg til den under arbeidene, ikke rauser av og spres i vannmassene.

Ved bruk av lekter skal det brukes dobbeltsiltgardin slik at den ene gardinen alltid er lukket. Alternativt kan det brukes en kombinasjon av en siltgardin og en boblegardin.

3.2 Det skal gjennomføres visuell kontroll med siltgardinens funksjon og partikkelinnhold i vannmassene. Dersom det oppdages partikler (blakking) som stammer fra utfyllingsarbeidene til utsiden av siltgardinen, skal arbeidene stanses. Årsaken til partikkelflukten må kartlegges, og det må gjennomføres utbedrende tiltak før arbeidene kan gjenopptas.

4 Utfylling

4.1 Mengde av utfylte masser av og tidspunkt for utfylling av masser samt utfyllingssted skal loggføres.

4.2 Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter. Massenes kvalitet må kunne dokumenteres.

Tennledninger, plastikk og annet ikke naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre, fjernes før utfyllingen.

Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. Dersom det oppdages spredning av plastavfall til vannet, må arbeidene stanses og tiltak iverksettes.

Når utfyllingstiltaket er gjennomført, skal området i nærhet av fyllingsfot undersøkes for plastavfall. Plast som ikke har fulgt med sprengssteinsmassene, skal fjernes fra tiltaksområdet. Det skal også undersøkes om plastavfall flyter på vannoverflaten. Flytende plast skal samles opp.

Det skal føres logg over oppsamlet mengde plastavfall. Alt oppsamlet plastavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

4.3 Utfylling i vannet skal gjennomføres på en måte som sikrer stabilitet i massene under tiltakets utførelse og i ettertid.

5 Rapportering

5.1 Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen seks uker etter at tiltaket

er avsluttet. Rapporten skal bl.a. inneholde beskrivelse av arbeidene, kopi av loggføringer, redegjørelse for ev. avvik og øvrige opplysninger for å dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt.

5.2 Tiltakshaver skal rapportere data fra utført prøvetaking i sediment i Miljødirektoratets fagapplikasjon Vannmiljø. Vannlokalitetskodene skal oppgis i sluttrapport.

Statsforvalteren i Agder

Vår dato: 07.09.2026
Vår ref.: 2025/3421
Deres dato:
Deres ref.:

Å ENERGI VANNKRAFT AS

Postboks 603 Lundsiden
4606 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon
Kristian Have Furnes, 38 17 62 85

Vedtak om endring av vilkår i tillatelse til tiltak i vassdrag ved gnr./bnr. 6/10 i Åmli kommune

Statsforvalteren endrer etter søknad vilkår 2.8 i tillatelsen gitt til Å Energi Vannkraft AS den 07.11.2025 til utfylling i nordenden av Nåvatn. Endringen innebærer at tidsperioden for utfyllingen utvides til 1. juni 2027. Samtidig henviser vi til vilkårene til Norges vassdrags- og energidirektorat i brev av 23.02.2026. Øvrige vilkår i tillatelsen gjelder fortsatt.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr på kr 14 100.

Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi viser til tillatelse av 07.11.2025 til utfylling i nordenden av Nåvatn, brev fra Norges vassdrags- og energidirektorat av 23.02.2026, forespørsel om endring av tillatelse av 29.05.2026 og revidert søknad om endring av tillatelse av 04.08.2026.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om endret og nye vilkår til tillatelse

Statsforvalteren i Agder innvilger søknaden om endring av vilkår i tillatelsen av 04.08.2026. Endret vilkår lyder:

> *2.8. Arbeidene skal være gjennomført innen 1. juli 2027.*

Vi har fjernet vilkår 1.2.

Øvrige vilkår i tillatelsen gjelder fortsatt.

Vedtaket om endring er gjort etter forurensningsloven § 11, jf. § 18 første ledd nr. 5

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Å Energi Vannkraft AS (heretter Å Energi) skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 10.07.2025. Gebyret fastsettes til kr 14 100 (sats 8). Denne satsen er lavere enn det vi varslet på bakgrunn av at revidert søknad har medbragt mindre ressursbruk enn det tidligere søknad hadde behøvd.

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

Å Energi fikk den 07.11.2025 tillatelse til utfylling av inntil 50 000 m^3 over et areal på ca. 8 000 m^2 i Nåvatn ved gnr./bnr. 6/10 i Åseral kommune. Vilkår 2.8 i tillatelsen satte krav til at arbeidene skulle gjennomføres i perioden fra og med april til og med september.

Å Energi informerte Statsforvalteren den 29.05.2026 om at de ønsket å utvide tillatelsens areal, utfyllingsmengde og tidsperiode. På bakgrunn av endringens omfang så behandlet vi søknaden som en ny tillatelse og sendte saken på høring den 10.07.2026. Å Energi sendte en revidert søknad den 04.08.2026 der hvor forespørselen om utvidelse av areal og utfyllingsmengde var trukket. Ettersom søknaden nå kun omfatter endring av tidsperiode for tiltaket så behandler vi saken som en endring av eksisterende tillatelse.

2.1 Rettslig utgangspunkt

Med hjemmel i forurensningsloven § 18 kan forurensningsmyndigheten endre eller oppheve vilkårene i tillatelse etter denne loven her eller etter forskrift i medhold av denne loven, eller sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake.

Vi vurderer at den aktuelle søknaden skal behandles etter forurensningsloven § 18, jf. § 11, ettersom saken dreier seg om endringer i tillatelsens ramme i en allerede gitt tillatelse.

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Den omsøkte endringen innebærer en utvidelse av tiltakets tidsperiode, og vil ikke føre til endring i verken metode eller omfang som var lagt til grunn ved behandling av den opprinnelige søknaden fra Å Energi.

Som nevnt i vårt brev datert 07.11.2025 kan det tenkes at villrein vil benytte disse lavereliggende områdene i år med nedising av vinterbeitene i høyereliggende områder. Tidligere tillatelse begrenset tiltaksgjennomføring til sen vår og sommer, og kom derfor ikke i konflikt med villrein. Ettersom endret vilkår gjør at arbeidene kan fortsette etter september fram til 1. juli 2027, så henviser vi til vilkårene stilt i Norges vassdrags- og energidirektorat sitt brev datert 23.02.2026 med godkjenning av detaljplan for miljø og landskap for bygging av Øygard kraftverk i Åseral kommune, Agder fylke fra Å energi datert 28.10.2025. Dette innebærer at det skal foreligge en skriftlig dokumentasjon på at det er opprettet en avtale mellom Villreinnemnda for Setesdalsområdet og Å energi.

Hvis NVEs vilkår blir overholdt så ser vi det ikke som nødvendig å sette ytterligere vilkår for å beskytte villreinspopulasjonen på nåværende tidspunkt.

Videre fjerner vi vilkår 1.2 på bakgrunn av at tillatelsens gyldighet til 1. juli 2027 kommer frem i vilkår 2.8. Fjernet vilkår lød:

1.2. Tillatelsen gjelder i to år fra og med vedtaksdato.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 10.07.2026 søknaden på høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Vi har mottatt to innspill som er oppsummert under.

Torgrim Hallvardson Rygnestad, 12.07.2025
Sakens sedimentundersøkelse viser lite miljøgifter i sedimentene, men med en historikk av forurensning på Sørlandet så er dette usikkert. Det finnes fjellørret i området som trenger vern og siltgardin er en selvfølge. Vi håper første søknads omfang er tilstrekkelig.

Norsk Maritimt Museum, 16.07.2025
Norsk maritimt museum hadde ingen merknad til utbygginga i opprinnelig søknad. Det er registrert bosetning og aktivitetsspor fra steinbrukende tid i området, men disse er utgravd og fjernet. NMM har ingen merknad til søknaden om utvidelse av omfang for utfyllinga.

Ettersom utvidelse av areal og mengde i opprinnelig søknadsendring har blitt trukket til fordel for forlenging av arbeidenes tidsfrist, så vurderer vi at endringen vil ha mindre miljømessig betydning sammenlignet med eksisterende tillatelse. På bakgrunn av at det nå søkes om begrenset forlengelse av frist så har vi unnlatt å sende forhåndsvarsel med revidert søknad, jf. Forurensningsforskriften § 36-9 andre ledd bokstav b.

5 Klagerett

Å Energi og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker etter at dette brevet er mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon forurensning

Kristian Have Furnes
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
1 Vilkår til tillatelse til utfylling i Åseral sør-prosjektet - gnr./bnr. 6/10 i Åseral kommune

Kopi til:

AGDER FYLKESKOMMUNE	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV AGDER	c/o DNT Sør Gyldenløves gate 2	4611	KRISTIANSAND S
NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
NORSK MARITIMT MUSEUM	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
ÅSERAL KOMMUNE	Gardsvegen 68	4540	ÅSERAL
Stig Alfred Eikeland	Bilandsveien 12	4550	Farsund
Torgrim H Rygnestad	Box 186 Bogstadveien	0323	Oslo

Vilkår til tillatelse til utfylling i Åseral sør-prosjektet - gnr./bnr. 6/10 i Åseral kommune

1 Tillatelsens ramme og varighet

Tillatelsen omfatter utfylling av inntil 50 000 m^3 steinmasser over et areal på ca. 8 000 m^2 i Nåvatn ved gnr./bnr. 6/10 i Åseral kommune.

Bunnarealet som blir berørt av utfyllingen, må ikke overskride areal avgrenset på kart i figur 1 i vedtaksbrevet. Tiltakshaver må kunne dokumentere dette i sluttrapporten.

2 Generelle vilkår

2.1 Å energi vannkraft AS (heretter Å energi) er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene i vannet, om gjeldende vilkår og restriksjoner som er lagt på arbeidet. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltakene er avsluttet.

2.2 Før oppstart av arbeidene skal Å energi etablere en beredskapsplan som skal gjennomføres hvis det viser seg at arbeidene medfører akutt forurensning. Beredskapsplanen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltakene til enhver tid representerer.

2.3 Minimum én uke før oppstart av arbeidene i vannet skal Å energi gi beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart og hvem som er ansvarlig entreprenør. Oppstartsmelding sendes på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no og merkes med saksnummer 2025/3421. Å energi skal også varsle Statsforvalteren når arbeidene er avsluttet.

Statsforvalteren kan føre tilsyn under arbeidene.

2.4 Å energi plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen.

Å energi plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

2.5 Arbeidene skal utføres på en slik måte at det i minst mulig grad medfører partikkelspredning og volder tilslamming av vannmasser og strandområder. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltakene kan berøre miljøet negativt.

2.6 Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.

2.7 Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

2.8 Arbeidene skal være gjennomført innen 1. juli 2027

3 Avbøtende tiltak

3.1 Siltgardin skal brukes under gjennomføring av utfyllingsarbeidene i vann. Den skal omsluttet hele tiltaksområdet og kontrolleres for funksjon.

Siltgardinen skal ikke fjernes før arbeidene er avsluttet. Siltgardinen skal fjernes slik at eventuelle partikler som har festet seg til den under arbeidene, ikke rauser av og spres i vannmassene.

Ved bruk av lekter skal det brukes dobbeltsiltgardin slik at den ene gardinen alltid er lukket. Alternativt kan det brukes en kombinasjon av en siltgardin og en boblegardin.

3.2 Det skal gjennomføres visuell kontroll med siltgardinens funksjon og partikkelinnhold i vannmassene. Dersom det oppdages partikler (blakking) som stammer fra utfyllingsarbeidene til utsiden av siltgardinen, skal arbeidene stanses. Årsaken til partikkelflukten må kartlegges, og det må gjennomføres utbedrende tiltak før arbeidene kan gjenopptas.

4 Utfylling

4.1 Mengde av utfylte masser av og tidspunkt for utfylling av masser samt utfyllingssted skal loggføres.

4.2 Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter. Massenes kvalitet må kunne dokumenteres.

Tennledninger, plastikk og annet ikke naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre, fjernes før utfyllingen.

Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. Dersom det oppdages spredning av plastavfall til vannet, må arbeidene stanses og tiltak iverksettes.

Når utfyllingstiltaket er gjennomført, skal området i nærhet av fyllingsfot undersøkes for plastavfall. Plast som ikke har fulgt med sprengssteinsmassene, skal fjernes fra tiltaksområdet. Det skal også undersøkes om plastavfall flyter på vannoverflaten. Flytende plast skal samles opp.

Det skal føres logg over oppsamlet mengde plastavfall. Alt oppsamlet plastavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

4.3 Utfylling i vannet skal gjennomføres på en måte som sikrer stabilitet i massene under tiltakets utførelse og i ettertid.

5 Rapportering

5.1 Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen seks uker etter at tiltaket er avsluttet. Rapporten skal bl.a. inneholde beskrivelse av arbeidene, kopi av loggføringer, redegjørelse for ev. avvik og øvrige opplysninger for å dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt.

5.2 Tiltakshaver skal rapportere data fra utført prøvetaking i sediment i Miljødirektoratets fagapplikasjon Vannmiljø. Vannlokalitetskodene skal oppgis i sluttrapport.

Med hilsen

(e.f.)

Kristian Have Furnes
rådgiver

Seksjon forurensning

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1	Vilkår til tillatelse

Kopi til:

AGDER FYLKESKOMMUNE	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV AGDER	c/o DNT Sør Gyldenløves gate 2	4611	KRISTIANSAND S
NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
NORSK MARITIMT MUSEUM	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
ÅSERAL KOMMUNE	Gardsvegen 68	4540	ÅSERAL
Stig Alfred Eikeland	Bilandsveien 12	4550	Farsund
Torgrim H Rygnestad	Box 186 Bogstadveien	0323	Oslo